

Anna Haładyj

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

anna.haladyj@kul.pl

ORCID: 0000-0002-8827-3657

<https://doi.org/10.26881/gsp.2023.4.02>

Postępowanie w sprawie przyjęcia stanowiska, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowieniu, o którym mowa w art. 90 ust. 1 ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko – analiza procesowa i przedmiotowa

Wprowadzenie

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stanowi kluczowy element procesowy warunkujący realizację przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko w tym sensie, że jej przedłożenie jako załącznika do wydania tzw. decyzji wykonawczych, stanowiących odpowiednik unijnego *development consent*, w tym np. pozwolenia na budowę, umożliwia zgodne z prawem przeprowadzenie postępowania. Jednocześnie ustalenia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dalej: decyzja środowiskowa) określają konkretne warunki środowiskowe, w których przedsięwzięcie może być w przyszłości zrealizowane. Ze względu na to, że stan środowiska zmienia się dynamicznie i nie jest stały w czasie, prawodawca uznał, że tylko przez określony czas warunki te są aktualne. Procesowo oznacza to, że tylko przez określony czas decyzja środowiskowa może stanowić załącznik do wydania decyzji wykonawczych wylistowanych w art. 72 ust. 1–1b ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko¹.

Okres ten w aktualnym stanie prawnym wynosi 10 lat, pod warunkiem wszakże, że po upływie pierwszych 5 lat adresat decyzji złoży do organu właściwego do jej wydania wnioski o stwierdzenie, że nie zmieniły się określone w niej uwarunkowania, co organ stwierdza w drodze zaskarżalnego postanowienia.

Taka konstrukcja przepisów ustawowych rodzi pytanie o przesłanki uznania, że zmiany takie nie nastąpiły, a także o charakter samego postępowania w szczególności na tle rozstrzygnięcia, czy jest ono postępowaniem w sprawie zmiany decyzji

¹ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm.; dalej: u.u.i.ś.).

o środowiskowych uwarunkowaniach, czy też innym postępowaniem, oraz dalszych implikacji tego faktu, a więc określenia zakresu stron postępowania i kwestii udziału społeczeństwa. Kluczowe jest jednak wskazanie, na podstawie jakich przesłanek merytorycznych organ uprawniony jest do uznania, że nie nastąpiła zmiana środowiskowych uwarunkowań określonych w decyzji. Odpowiedź na te pytania czynię przedmiotem analiz w niniejszym tekście, stawiając tezę, że postanowienie w sprawie uznania, że aktualne są uwarunkowania środowiskowe określone w decyzji lub stosownym postanowieniu, jest postępowaniem odrębnym od postępowania w sprawie zmiany decyzji środowiskowych, nie zawiera komponentu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

W opracowaniu wykorzystano metodę dogmatycznoprawną jako główną metodę badań; w zakresie analiz wykorzystano dostępne stanowiska doktryny prawa ochrony środowiska oraz poglądy judykatury.

1. Koncepcja skuteczności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w czasie („użyteczność” decyzji)

Punkt wyjścia dla szczegółowych analiz obejmuje przede wszystkim prezentację art. 72 ust. 4 u.u.i.ś., stanowiącego podstawę dla przyjęcia konieczności wyjścia z wnioskiem o wydanie postanowienia stwierdzającego, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowieniu, o którym mowa w art. 90 ust. 1 u.u.i.ś., jeżeli było wydane.

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach w krajowym systemie prawnym stanowi rozstrzygnięcie wstępne kwestii środowiskowych warunkujące – zgodnie z wymogami prawa unijnego – udzielenie zezwolenia na inwestycję, tj. wydanie jednej z katalogu tzw. decyzji wykonawczych (*development consent*), określonych w art. 72 ust. 1–1b u.u.i.ś. Obowiązek uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach obejmuje planowane przedsięwzięcia mogące zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, zaliczane do przedsięwzięć, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko². Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wiąże organ wydający decyzje wykonawcze, co oznacza, że co do zasady określone w decyzji środowiskowej warunki realizacji przedsięwzięcia nie mogą być na dalszych etapach procesu inwestycyjnego modyfikowane³. Wzajemna relacja decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i decyzji wykonawczych sprowadza się do powiązań materialnych, tj. tożsamości przedsięwzięcia, dla którego ją wydano, i przedsięwzięcia stanowiącego przedmiot wniosku o wydanie decyzji wykonawczej, oraz procesowych, tj. oznaczających konieczność dołączenia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach do wniosku o wydanie decyzji

² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839 ze zm.).

³ Wyrok NSA z dnia 12 lipca 2016 r., II OSK 2732/14, LEX nr 2102226.

wykonawczej⁴. Powiązanie to jest jednak ograniczone w czasie w tym sensie, że raz określone uwarunkowania środowiskowe realizacji przedsięwzięcia „nie są wieczne i mogą ulegać zmianom”⁵. Stąd też przyjęto kryterium temporalne możliwości wykorzystania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na dalszych etapach procesu inwestycyjnego.

Zgodnie z art. 72 ust. 4 u.u.i.ś. złożenie wniosku o wydanie decyzji wykonawczych może nastąpić w terminie 10 lat od dnia, w którym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stała się ostateczna, o ile strona, która złożyła wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, lub podmiot, na który została przeniesiona ta decyzja, otrzymali, przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 3, od organu, który wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach w pierwszej instancji, stanowisko, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowieniu, o którym mowa w art. 90 ust. 1 u.u.i.ś., jeżeli było wydane. Zajęcie stanowiska następuje na wniosek uwzględniający informacje na temat stanu środowiska i możliwości realizacji warunków wynikających z ww. decyzji lub postanowienia. Wniosek taki składa się do organu nie wcześniej niż po upływie pięciu lat od dnia, w którym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stała się ostateczna. Zgodnie z art. 74 ust. 4a u.u.i.ś. zajęcie stanowiska następuje w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie.

Zacytowany przepis stanowi wdrożenie art. 8a ust. 6 dyrektywy 2011/92/UE⁶ (tzw. dyrektywy EIA), zgodnie z którym „Właściwy organ, podejmując decyzję o udzieleniu lub nieudzieleniu zezwolenia na inwestycję, upewnia się, że uzasadniona konkluzja, o której mowa w art. 1 ust. 2 lit. g) ppkt (iv), lub wszelkie decyzje, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, są nadal aktualne. W tym celu państwa członkowskie mogą ustalić terminy ważności uzasadnionej konkluzji, o której mowa w art. 1 ust. 2 lit. g) ppkt (iv), oraz wszelkich decyzji, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu”. Nowelizacja tego przepisu dyrektywy 2011/92/UE w obszarze wprowadzenia terminu ważności „uzasadnionej konkluzji” (którą w krajowym porządku prawnym stanowi decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach) była reakcją na jeden z podniesionych w sprawozdaniu Komisji w sprawie stosowania i skuteczności dyrektywy OOŚ problemów jakości ocen oddziaływania na środowisko (dalej: OOŚ) – związane z brakiem określenia „okresu ważności OOŚ”⁷. Oznacza to, że intencją prawodawcy – zarówno krajowego, jak i unijnego – było podniesienie jakości ocen oddziaływania na środowisko m.in. poprzez określenie zasad potwierdzenia aktualności danych zawartych

⁴ A. Haładyj, *Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach a pozwolenie emisyjne (analiza wzajemnych zależności)*, „Państwo i Prawo” 2022, z. 7, s. 63.

⁵ B. Rakoczy, *Zmiana decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach [w:] Oceny oddziaływania na środowisko w praktyce*, red. B. Rakoczy, Warszawa 2017, s. 165.

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. UE L 26 z 28.01.2012, s. 1, ze zm.; dalej: dyrektywa 2011/92/UE).

⁷ Sprawozdanie Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie stosowania i skuteczności dyrektywy OOŚ (dyrektywa 85/337/EWG zmieniona dyrektywami 97/11/WE i 2003/35/WE) COM(2009) 378 final, pkt 3.2.2.

w dokumentacji OOS w związku z upływem czasu, jaki nastąpił pomiędzy wydaniem „uzasadnionej konkluzji” a wydaniem „development consent”.

Jednocześnie podkreślić należy, że państwowemu członkowskim pozostawiono swobodę wyboru do określenia czasu, w związku z upływem którego konieczna jest taka weryfikacja, bez żadnych dodatkowych kryteriów, z uwzględnieniem jednak faktu, że konieczne jest uproszczenie i ujednoczenie procedur przewidzianych w dyrektywie 2011/92/UE⁸ przy jednoczesnym zapewnieniu lepszej ochrony środowiska⁹.

Instytucja określająca czas, w którym decyzja środowiskowa może stanowić załącznik do wniosku o wydanie decyzji wykonawczej, nazywana jest przez judykaturę: procedurą „aktualizacji decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach”¹⁰, „skutecznością decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w czasie”¹¹, „przedłużaniem ważności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach”¹² czy też jej „użytecznością”¹³. Na tym tle podkreślić należy, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach z chwilą uzyskania przez nią waloru ostateczności i prawomocności jest ważna, jeśli nie stwierdzono jej nieważności, natomiast element czasu jest wyłącznie ograniczony do możliwości jej wykorzystania w procesie inwestycyjnym na kolejnych jego etapach. Tym samym więc procedura z art. 72 ust. 4 u.u.i.ś. nie ma *de facto* na celu przedłużenia „ważności” tej decyzji, a jedynie potwierdzenie, że na jej podstawie, w związku z niezmiennymi (aktualnymi) uwarunkowaniami środowiskowymi, realizacja przedsięwzięcia jest możliwa.

Niemniej w tekście zamiennie stosowano pojęcie „terminu ważności” czy „przedłużenia ważności” decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zamiennie z określeniem „użyteczności” decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zastrzegając jednak, że zwroty te stanowią swoiste skróty myślowe dotyczące procedury wynikającej z art. 72 ust. 4 u.u.i.ś.

W aktualnym stanie prawnym obowiązuje rozwiązanie, po pierwsze, wydłużające czas „użyteczności” decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach do 10 lat, a po drugie, przenoszące moment złożenia wniosku o tę weryfikację na czas po upływie pierwszych pięciu lat po jej wydaniu (i uzyskaniu przez nią waloru ostateczności). W uzasadnieniu projektu nowelizacji, który wprowadził aktualnie obowiązujące regulacje

⁸ Zob. motyw 6 preambuły do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniającej dyrektywę 2011/52/UE w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. L 124 z 25.04.2014, s. 1, ze zm.).

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ Wyrok NSA z dnia 20 lipca 2016 r., II OSK 959/16, LEX nr 2142434.

¹¹ I. Grudzińska, J. Zarzecka, *Zmiany w postępowaniach administracyjnych w sprawach ocen oddziaływania na środowisko*, Warszawa 2011, s. 22.

¹² Wyrok WSA w Warszawie z dnia 20 kwietnia 2016 r., IV SA/Wa 208/16, LEX nr 2459310; zob. także wyroki: WSA w Szczecinie z dnia 10 października 2012 r., II SA/Sz 717/12, LEX nr 1241441; WSA w Poznaniu z dnia 26 listopada 2014 r., IV SA/Po 544/14, LEX nr 1585382; WSA w Gliwicach z dnia 22 maja 2015 r., II SA/Gl 1181/14, LEX nr 1754426; WSA w Warszawie z dnia 27 maja 2015 r., IV SA/Wa 2591/14, LEX nr 1819607; WSA w Szczecinie z dnia 22 października 2015 r., II SA/Sz 249/15, LEX nr 1936419.

¹³ P. Dembicki, *Termin użyteczności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i możliwość jego przedłużenia*, „Prawo i Środowisko” 2016, nr 2.

prawne¹⁴, wskazano, że ze względu na zmiany zachodzące w środowisku, potwierdzenie przez organ aktualności warunków, a tym samym wydłużenie „użyteczności” decyzji środowiskowej powinno następować w jak najpóźniejszym czasie od jej wydania¹⁵. Oznacza to, że intencja prawodawcy nakierowana była na aprioryczne założenie o niezmienności w czasie warunków realizacji przedsięwzięcia w okresie pięciu pierwszych lat od wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wychodząc z tego założenia, uznać należy, że ich niezmienność może zostać potwierdzona (utrzymana) w drodze procedury związanej z wydaniem postanowienia, którego treść stanowi stanowisko, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowieniu, o którym mowa w art. 90 ust. 1 u.u.i.ś., jeżeli było wydane.

Na tym tle podkreślić wypada, że w braku przeciwnej wypowiedzi prawodawcy postanowienie takie może zostać wydane zarówno dla przedsięwzięć, dla których decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach została wydana po przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko, jak i dla tych, dla których decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach została wydana bez przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko¹⁶. Argument ten zostanie rozwinięty na etapie analiz w pkt 2.

2. Charakter prawny postępowania w sprawie wydania postanowienia, o którym mowa w art. 72 ust. 4a u.u.i.ś.

Z treści art. 72 ust. 4a u.u.i.ś. wynika, że rozstrzygnięcie o aktualności warunków realizacji przedsięwzięcia określonych „w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowieniu, o którym mowa w art. 90 ust. 1, jeżeli było wydane” następuje w drodze postanowienia, na które służy zażalenie. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁷ reguluje kwestię wydawania postanowień jako rozstrzygnięć dotyczących załatwienia kwestii wynikających w toku postępowania (tzw. kwestii wпадkowych), nierozstrzygających o istocie sprawy, chyba że przepisy kodeksu stanowią inaczej (art. 123 § 2 k.p.a.). W tym przypadku mamy jednak do czynienia z postępowaniem samodzielnym, ponieważ wydanie stanowiska, „że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone

¹⁴ Zob. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Uzasadnienie i ocena skutków regulacji do projektu ustawy o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw, UD490, 19.03.2019, <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12321402/12578813/12578814/dokument386827.pdf> [dostęp: 12.01.2022].

¹⁵ Ł. Młynarkiewicz, *Zmiany w postępowaniach administracyjnych w sprawach ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko* [w:] *Prawo gospodarcze*, red. D. Wetoszka, Warszawa 2020, s. 162.

¹⁶ E. Florkiewicz, A. Kawicki, *Postępowania administracyjne w sprawach określonych ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, seria: Zeszyty Metodyczne Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Warszawa 2009, s. 50.

¹⁷ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.; dalej: k.p.a.).

w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowieniu, o którym mowa w art. 90 ust. 1, jeżeli było wydane” wszczyna postępowanie w sprawie. Postanowienie to odnosi się do postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, lecz już zakończonego w sposób ostateczny. „Z jednej strony ma więc ono charakter odrębny względem sprawy o ustalenie środowiskowych uwarunkowań, z drugiej zaś nie podlega wątpliwości jego akcesoryjność względem postępowania w sprawie środowiskowych uwarunkowań”¹⁸. Postępowanie to kończy się wydaniem postanowienia samoistnie zaskarżalnego (co wynika wprost z brzmienia art. 72 ust. 4a u.u.i.ś.), co rodzi pytanie o konieczność powiadamiania stron postępowania „głównego” o jego wszczęciu i zakończeniu, a uprzednio do tej kwestii – o ustaleniu, kto będzie miał status strony w takim postępowaniu, które stanowić będzie przedmiot analiz w pkt 3.

Odnosząc się do przedmiotu omawianego postępowania, zacząć należy od stwierdzenia faktu, że skoro postępowanie w sprawie wydania postanowienia w trybie art. 72 ust. 4 u.u.i.ś. ma być samodzielny procesowo, ale akcesoryjny merytorycznie wobec postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wpływ treści ustaleń określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach rzutuje na treść i zakres badania sprawy w postępowaniu w sprawie wydania tego postanowienia. Jaki jest zatem zakres tego powiązania?

Wprawdzie decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach określa, zgodnie z art. 71 ust. 1 u.u.i.ś., środowiskowe warunki realizacji przedsięwzięcia, to jednak stanowisko, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji środowiskowej, nie wymaga weryfikacji merytorycznej tych warunków przez organ wydający postanowienie, lecz opiera się na ocenie ich „aktualności” – czyli utrzymania ich adekwatności i możliwości realizacji. Z literalnego brzmienia przepisów art. 72 ust. 4 u.u.i.ś. wynika istotna kwestia: w trakcie postępowania w sprawie wydania postanowienia przedłużającego „użyteczność” decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie jest przeprowadzana ocena oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, lecz oceniana jest jedynie możliwość realizacji warunków środowiskowych wynikających z decyzji na podstawie informacji na temat stanu środowiska przedłożonych przez wnioskodawcę. Oznacza to przede wszystkim, że przedmiotem „przedłużenia” nie są kwestie zmienionych rozwiązań technologicznych, wariantowanie lokalizacyjne czy zmiany innych „charakterystycznych parametrów projektu”¹⁹, ale sama deklaracja wnioskodawcy co do możliwości realizacji dotychczasowych uwarunkowań środowiskowych w kontekście braku zmian środowiska. Oznacza to, że jedynym czynnikiem, który mógł ulec zmianie, podlegającym badaniu merytorycznemu w tym postępowaniu, jest stan środowiska. Jednakże z uwagi na to, że w postępowaniu tym nie jest przedkładany raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, stan środowiska nie jest badany w sensie prowadzenia badań jego kondycji, a to oznacza, że badanie

¹⁸ Wyrok NSA z dnia 8 czerwca 2017 r., II OSK 2555/15, LEX nr 2346718.

¹⁹ A. Kosieradzka-Federczyk, *Charakterystyka prawna wybranych aspektów decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach*, „Samorząd Terytorialny” 2013, nr 7–8, s. 57.

to będzie miało charakter formalny, tj. ograniczy się do weryfikacji zmiany stanu środowiska wywołanego czynnikami obiektywnymi, jak przyjęcie aktu prawa miejscowego.

Badanie takie przeprowadza organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na podstawie dodatkowych danych – tj. złożonego przez wnioskodawcę (inwestora) wniosku uwzględniającego informacje na temat stanu środowiska i możliwości realizacji warunków wynikających z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, konieczne jest więc określenie jej możliwej treści. W języku naturalnym informacja oznacza „1. «to, co powiedziano lub napisano o kimś lub o czymś, także zakomunikowanie czegoś», 2. «dział informacyjny urzędu, instytucji», 3. «dane przetwarzane przez komputer»”²⁰.

Skoro „informacja” to „zakomunikowanie czegoś”, oznacza to, że informacja o stanie środowiska obejmuje wyłącznie informacje proste, pozbawione dodatkowych działań (przetworzenia, agregacji danych itp.), których treść stanowi stwierdzenie o braku zmiany stanu środowiska w czasie pięciolecia, które minęło od uzyskania przez decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach waloru ostateczności. Informacje „na temat stanu środowiska” to informacje dotyczące elementów środowiska obejmujące wprawdzie dane na temat ich jakości oraz kondycji, ale oparte nie na wynikach ponownie przeprowadzonych badań, np. inwentaryzacji przyrodniczej, lecz na obiektywnych czynnikach wywołujących takie zmiany. Mogą do nich należeć: ustanowienie form ochrony przyrody wprowadzających ograniczenie w zainwestowaniu terenu albo zmianę przeznaczenia gruntów wynikającą z przyjęcia, zmiany lub uchylecia miejscowego planu, skutkującą zmianą kwalifikacji walorów środowiska czy też ustanowienia standardu ochrony akustycznej.

Ciężar udowodnienia zaistnienia przesłanki aktualności warunków środowiskowych spoczywa na wnioskodawcy²¹, a organ administracji właściwy do wydania postanowienia zobowiązany jest zbadać zmiany, które mogły być znane organowi z urzędu (np. w związku z przygotowaniem projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) lub zasięgnąć w tym zakresie wiedzy od organów właściwych do ochrony przyrody (np. regionalny dyrektor ochrony środowiska).

Zakres przedmiotowy postępowania w sprawie wydania postanowienia odnosi się więc do zbadania przez organ prowadzący postępowanie, czy we wniosku została zawarta informacja o stanie środowiska i czy wnioskodawca zawarł w nim deklarację o możliwości realizacji dotychczasowych środowiskowych uwarunkowań wynikających z decyzji, a następnie – do weryfikacji tych danych. Ich weryfikacja oznacza, że „wyprowadzona z informacji o stanie środowiska terażniejsza potrzeba jego ochrony nie wymaga uzupełnienia tych warunków poprzez wprowadzenie nowych form ochrony czy rozszerzenia ich zakresu (albo wyeliminowania pewnych warunków i ograniczenia ich zakresu)”²².

²⁰ Zob. <https://sjp.pwn.pl/sjp/informacja;2466189.html> [dostęp: 11.01.2023].

²¹ L. Młynarkiewicz, *Zmiany w postępowaniach administracyjnych...*, s. 163.

²² Wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 17 sierpnia 2016 r., II SA/Wr 425/16, LEX nr 2145114.

Drugą przesłanką, która musi zostać spełniona łącznie, jest możliwość realizacji warunków wynikających z decyzji środowiskowej, co wobec niezmiennych okoliczności środowiskowych umożliwia wydanie pozytywnego postanowienia przedłużającego „użyteczność” decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Oznacza to, że przepis art. 72 ust. 4 u.u.i.s. daje podstawę do wydania postanowienia odmownego tylko wówczas, gdy w środowisku doszło do takich jego zmian, że warunki określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie zabezpieczą środowiska przed znaczącym negatywnym wpływem realizowanego przedsięwzięcia²³. Co więcej, w orzecznictwie podkreśla się, że „[n]ie jest to wyłącznie rozróżnienie semantyczne ale merytoryczne. W postępowaniu o przedłużenie obowiązywania decyzji środowiskowej należy wyjaśnić, mając na uwadze upływ czasu, czy nie doszło do zmian środowiska naturalnego na terenie realizacji przedsięwzięcia lub na terenie jego oddziaływania – w zakresie elementów, które podlegały ustaleniu i ocenie oraz były istotne dla treści decyzji środowiskowej”²⁴.

Na tle tak określonego zakresu przedmiotowego postępowania w sprawie wydania postanowienia przedłużającego „użyteczność” decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach podkreślić należy, że skoro przedmiotem tego postępowania nie jest w żadnej mierze określanie środowiskowych uwarunkowań od nowa ani określanie nowych oddziaływań, uznać wypada, że postępowanie to nie jest postępowaniem w sprawie wydania (ani zmiany) decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Pogląd ten potwierdza orzecznictwo, podkreślając, że „zmiana terminu, w jakim można wystąpić z wnioskiem o wydanie zezwolenia stanowiącego podstawę realizacji przedsięwzięcia nie jest zmianą wydanej decyzji środowiskowej”²⁵, postępowanie to bowiem „w swej istocie nie rozstrzyga o uwarunkowaniach mających wpływ na środowisko i nie zmierza ono do ponownej oceny zasadności wydania takiej decyzji, ani też słuszności nałożonych nią warunków realizacji przedsięwzięcia”²⁶. Na podstawie wskazanego przepisu organ może bowiem jedynie wyrazić swoje stanowisko co do aktualności warunków zawartych w ww. rozstrzygnięciu środowiskowym, a nie może dokonywać ich zmian²⁷, ponieważ to decyzja środowiskowa identyfikuje potencjalne zagrożenia. Postanowienie „przedłużające” ma zatem charakter formalny (przedłużający okres obowiązywania decyzji środowiskowej)²⁸. „Wydanie tego postanowienia nie wymaga prowadzenia nowego postępowania dowodowego w zakresie środowiskowych uwarunkowań realizacji [...] przedsięwzięcia. Przeciwnie, jego celem jest [...] uniknięcie wielokrotnego wydawania decyzji środowiskowej”²⁹. Natomiast rolą organu wydającego decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach jest określenie, czy warunki

²³ Wyrok WSA w Warszawie z dnia 3 lipca 2020 r., VIII SA/Wa 47/20, LEX nr 3071656.

²⁴ Wyrok WSA w Białymstoku z dnia 16 stycznia 2020 r., II SA/Bk 707/19, LEX nr 2775453.

²⁵ Wyrok NSA z dnia 8 czerwca 2017 r., II OSK 2555/15, LEX nr 2346718.

²⁶ Wyrok WSA w Warszawie z dnia 20 kwietnia 2016 r., IV SA/Wa 208/16, LEX nr 2459310.

²⁷ Wyrok WSA w Łodzi z dnia 8 stycznia 2021 r., II SA/Łd 367/20, LEX nr 3129599.

²⁸ Wyrok WSA w Białymstoku z dnia 16 stycznia 2020 r., II SA/Bk 707/19, LEX nr 2775453.

²⁹ Wyrok WSA w Szczecinie z dnia 6 listopada 2014 r., II SA/Sz 229/14, LEX nr 1575973.

środowiskowe, niezależne od inwestora, zmieniły się w sposób, który uniemożliwia przedłużenie dotychczasowej decyzji i powoduje konieczność wydania nowej³⁰.

Podsumowując, uznać należy, że przepis art. 72 ust. 4 u.u.i.ś. stanowi jedynie podstawę do orzeczenia o aktualności albo braku aktualności warunków realizacji przedsięwzięcia określonych w decyzji środowiskowej lub postanowieniu, o którym mowa w art. 90 ust. 1 u.u.i.ś., jeżeli było wydane, po przeanalizowaniu informacji przedstawionych we wniosku³¹. Postanowienie to jest rozstrzygnięciem związanym, wydawanym z zachowaniem zasad swobodnej oceny dowodów w postępowaniu administracyjnym (wynikającej z art. 75, 77 i 80 k.p.a.)³².

3. Udział stron w postępowaniu w sprawie wydania postanowienia w trybie art. 72 ust. 4a u.u.i.ś.

Ustalenia powyższe, obudowane przywołanym orzecznictwem sądów administracyjnych dotyczącym charakteru prawnego oraz zakresu przedmiotowego postanowienia w sprawie przedłużenia „użyteczności” decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wskazują wyraźnie na samoistność tego postanowienia, przy czym samoistność ta dotyczy badania skutków wpływu planowanego przedsięwzięcia na środowisko, a nie całkowitego oderwania postanowienia wydawanego w trybie art. 72 ust. 4 u.u.i.ś. od decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Relacyjność tych dwóch rozstrzygnięć sprowadza się zarówno do tożsamości przedsięwzięcia oraz środowiskowych uwarunkowań i możliwości ich realizacji, jak również do praw i obowiązków stron postępowania.

Podkreślić bowiem wypada, że dzięki uzyskaniu postanowienia przedłużającego „użyteczność” decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach strona główna (inwestor) uzyskuje prawo do tego, by dołączyć decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach do wniosku o wydanie decyzji wykonawczych, a tym samym – że jej prawo do realizacji procesu inwestycyjnego zostaje przedłużone na okres 10 lat od dnia uzyskania przez decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach waloru ostateczności. Wydłużenie uprawnień inwestora do podjęcia procesu inwestycyjnego w istotny sposób wpływa na sytuację prawną stron, które uczestniczyły w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Oznacza to, tym samym, że postępowanie w sprawie wydania postanowienia o przedłużenie „użyteczności” decyzji środowiskowej wymaga zawiadomienia wszystkich stron postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Pogląd o uznaniu ich za strony

³⁰ Ministerstwo Środowiska, Ministerstwo Infrastruktury, *Stanowisko w sprawie interpretacji przepisów zmienionej w dniu 18 maja 2005 r. ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw – w kontekście lokalizacji i realizacji dróg krajowych*, Warszawa 2005, cytowany przez: P. Wach, *Ważność i przedłużenie decyzji środowiskowej* [w:] P. Wach, D. Kałuża, M. Płoszka, R. Robaszewska, *Decyzje środowiskowe*, Warszawa 2015, s. 390.

³¹ Wyrok WSA w Bydgoszczy z dnia 14 czerwca 2016 r., II SA/Bd 1345/15, LEX nr 2104607.

³² P. Dembicki, *Termin użyteczności...*, s. 82.

postępowania w sprawie przedłużenia „użyteczności” decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest powszechnie akceptowany przez orzecznictwo³³, potwierdzają go także opracowania doktrynalne³⁴.

Uznaje się w nich, że interes prawny tych podmiotów, wynikający ze znalezienia się w zasięgu oddziaływania inwestycji, a związany z posiadaniem tytułu prawnego do terenu objętego tymi oddziaływaniami, rozciąga się nie tylko na etap badania oddziaływań i określania środowiskowych uwarunkowań, ale również na etap przedłużania ich „użyteczności”, o czym decyduje ocena, czy rozstrzygnięcie o konkretnym stanie faktycznym będzie miało wpływ na prawa lub obowiązki prawne osób, które zgłaszają swą legitymację jako strony postępowania. Pozytywna odpowiedź na to pytanie wynika z podniesionego tu już argumentu, że przedłużenie „użyteczności” decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach otwiera przed inwestorem możliwość realizacji przedsięwzięcia w czasie przekraczającym pięć lat, a tym samym jego sytuacja prawna rzutuje, jako refleks, na uprawnienia innych podmiotów³⁵.

Na tym tle podkreślić należy, że zastosowanie będą także miały przepisy ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko odnoszące się do obwieszczenia o wszczęciu postępowania oraz obwieszczenia doręczającego w rozumieniu art. 74 ust. 1a u.u.i.ś. w zw. z art. 49 k.p.a., gdy w postępowaniu bierze udział więcej niż 10 stron.

4. Treść postanowienia w sprawie wydłużenia terminu „użyteczności” decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i jego relacja do środowiskowych uwarunkowań określonych w decyzji lub postanowieniu, o którym mowa w art. 90 u.u.i.ś.

Dotychczasowe rozważania odnosiły się do określenia charakteru prawnego postępowania w sprawie wydania pozwolenia stwierdzającego aktualność środowiskowych uwarunkowań i implikacji złożenia takiego wniosku dla stron postępowania głównego (tj. postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach). Należy jednak odnieść się także do zagadnienia dotąd niesygnalizowanego, tj. ustalenia środowiskowych uwarunkowań w ramach tzw. ponownej oceny oddziaływania na środowisko.

³³ Zob. wyrok NSA z dnia 7 kwietnia 2010 r., II OSK 1342/09, LEX nr 597205; wyrok WSA w Szczecinie z dnia 10 października 2012 r., II SA/Sz 717/12, LEX nr 1241441; wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 5 listopada 2014 r., II SA/Wr 489/14, LEX nr 1571814; wyrok WSA w Warszawie z dnia 27 maja 2015 r., IV SA/Wa 2589/14, LEX nr 1819605; wyrok WSA w Warszawie z dnia 27 maja 2015 r., IV SA/Wa 2591/14, LEX nr 1819607; wyrok WSA w Warszawie z dnia 28 lipca 2015 r., IV SA/Wa 977/15, LEX nr 2031552 oraz wyrok NSA z dnia 31 stycznia 2017 r., II OSK 1065/15, LEX nr 2261550.

³⁴ P. Wach, *Ważność i przedłużenie...*, s. 391.

³⁵ Więcej zob. A. Matan, *Ochrona praw refleksowych w postępowaniu ogólnym administracyjnym* [w:] *Pozycja samorządowych kolegiów odwoławczych w postępowaniu administracyjnym*, red. C. Martysz, A. Matan, Kraków 2005, s. 274–275.

Konieczność zajęcia się tą kwestią wynika z brzmienia art. 72 ust. 4 zdanie pierwsze *in fine* u.u.i.ś., odnoszącego się do zawartości postanowienia określającego „stanowisko, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowieniu, o którym mowa w art. 90 ust. 1, jeżeli było wydane”. Chodzi tu o postanowienie regionalnego dyrektora ochrony środowiska (dalej: RDOŚ) w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia wydawane w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko.

Przed udzieleniem na nie odpowiedzi należy przybliżyć samą koncepcję ponownej oceny oddziaływania na środowisko. Koncepcja „ponownej oceny” stanowi pokłosie ustaleń zapadłych w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości UE, który w jednym ze swych orzeczeń stwierdził, że „wieloetapowe procedury wydawania zezwolenia, w której jedna z decyzji jest decyzją główną, a druga decyzją wykonawczą, która nie może wykraczać poza zakres decyzji głównej, możliwe oddziaływanie danego przedsięwzięcia należy określić i ocenić w trakcie postępowania w sprawie wydania decyzji głównej. Jedynie w przypadku, gdy oddziaływanie to można określić dopiero w trakcie postępowania w sprawie wydania decyzji wykonawczej, oceny tej należy dokonać w trakcie tego ostatniego postępowania”³⁶. Tym samym nastąpiło przełamanie poglądu, że ocenę oddziaływania na środowisko przeprowadza się dla planowanego przedsięwzięcia jednokrotnie³⁷. Wynika z niego, że w tych przypadkach, gdy na wstępnym etapie realizacji przedsięwzięcia trudno przewidzieć wszystkie jego skutki (w trakcie mogą pojawić się oddziaływania, których nie można wziąć pod uwagę na tym etapie procesu inwestycyjnego, np. oddziaływania wzajemne lub oddziaływania na te formy ochrony przyrody, które zostały powołane do życia po wydaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach), organ wydający decyzję ma obowiązek ponownie przeprowadzić ocenę oddziaływania na środowisko, w ramach której będzie uzgadniał warunki realizacji przedsięwzięcia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Oznacza to, że na tym etapie postępowania powinno nastąpić jedynie doprecyzowanie warunków określonych w decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych przez ewentualne uwzględnienie oddziaływań, które na wcześniejszym etapie postępowania nie mogły być uwzględnione, a wynikają (zazwyczaj) ze zmiany okoliczności faktycznych³⁸. Doktryna prawa ochrony środowiska podkreśla, że w wielu przypadkach na etapie pozyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na wczesnym etapie procesu inwestycyjnego (np. poprzedzającej decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu) informacje dotyczące planowanego przedsięwzięcia (zwłaszcza

³⁶ Wyrok TS z dnia 4 maja 2006 r., C-508/03, LEX nr 226555; zob. także wyrok Trybunału (piąta izba) z dnia 7 stycznia 2004 r., C-201/02, *The Queen, na wniosek Delena Wells przeciwko Secretary of State for Transport, Local Government and the Regions*, ECLI:EU:C:2004:12 oraz wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 4 maja 2006 r., C-508/03, *Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Zjednoczonemu Królestwu Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej*, ECLI:EU:C:2006:287.

³⁷ Wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 4 maja 2006 r., C-290/03, *The Queen, na wniosek Diane Barker przeciwko London Borough of Bromley*, ECLI:EU:C:2006:286.

³⁸ K. Gruszecki, *Komentarz do ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, LEX/el. 2020.

rozwiązań projektowych) są zbyt ogólne i nieprecyzyjne, aby w pełni zidentyfikować możliwe oddziaływania oraz zaproponować ostateczną listę działań zapobiegawczych i łagodzących; często też w toku opracowywania projektu budowlanego mogą ujawnić się oddziaływania na środowisko, których nie dało się przewidzieć lub ocenić na poziomie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Związane są one bowiem z rozwiązaniami technicznymi rozstrzyganymi na poziomie projektu budowlanego albo z tym, że zaproponowane rozwiązania techniczne zmieniają parametry oddziaływania na środowisko, co daje możliwość modyfikacji zaproponowanych rozwiązań służących ochronie środowiska zgodnie ze zmienioną specyfikacją techniczną. Czasem także w związku z upływem czasu, który mija między wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach a decyzją „wykonawczą”, zmieniają się okoliczności, w których analizowano planowane przedsięwzięcie i jego potencjalny wpływ na środowisko³⁹.

Dostrzegając zasadność prowadzenia ponownej oceny, prawodawca uregulował procedurę jej przeprowadzania w art. 88–95 u.u.i.ś.; wynika z nich przede wszystkim ograniczony zakres postępowań, w których ponowna ocena może zostać przeprowadzona, obejmujący decyzje „wykonawcze”, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, 10, 14 i 18 u.u.i.ś., a więc:

- decyzje o pozwoleniu na budowę, decyzje o zatwierdzeniu projektu zagospodarowania działki lub terenu lub projektu architektoniczno-budowlanego oraz decyzje o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych – wydawanych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane;
- decyzje o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej – wydawanej na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych;
- decyzje o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego;
- decyzje o pozwoleniu na realizację inwestycji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych.

Dla tych czterech kategorii decyzji przeprowadzenie ponownej oceny może albo zostać zainicjowane działaniem organu administracji, albo nastąpić z inicjatywy własnej inwestora – podmiotu planującego podjęcie realizacji przedsięwzięcia.

Na tym tle należy powrócić do brzmienia art. 72 ust. 4 zdanie pierwsze *in fine* u.u.i.ś., dotyczącego relacji takiego postanowienia uzgadniającego wydanego w trybie art. 90 ust. 1 u.u.i.ś., które w dalszej części będzie określane jako „postanowienie uzgadniające RDOŚ”, wobec wniosku o stwierdzenie, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowieniu, o którym mowa w art. 90 ust. 1 u.u.i.ś., jeżeli było wydane.

³⁹ P. Otawski, *Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach – relacja do innych decyzji w toku realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia* [w:] *Proces inwestycji budowlanych*, red. A. Plucińska-Filipowicz, M. Wierzbowski, Warszawa 2015.

Istota ponownej oceny, jak wykazano powyżej, sprawdza się do przeprowadzenia oceny dla przedsięwzięcia objętego decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach, które było poddane procedurze oceny oddziaływania na środowiska, lub które takiej oceny oddziaływania na etapie decyzji środowiskowej nie posiadało. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach może być bowiem wydana zarówno po przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko (dotyczy to tzw. przedsięwzięć z grupy I, oraz przedsięwzięć, dla których stwierdzono w drodze postanowienia obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko), jak i po uznaniu, że przedsięwzięcie należy do kategorii mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, ale nie przeprowadza się dla nich oceny oddziaływania na środowisko. W tym drugim przypadku decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nie określa żadnych dodatkowych środowiskowych uwarunkowań poza wynikającymi z opisu przedsięwzięcia wskazanymi w karcie informacyjnej przedsięwzięcia i charakterystyki przedsięwzięcia, lub określa tylko takie warunki, które wynikają ze stanowisk organów współdziałających, tj. stanowiska RDOŚ, który odstępując od obowiązku przeprowadzenia OOŚ, może określić warunki realizacji przedsięwzięcia na podstawie art. 84 ust. 1a u.u.i.ś. (tzw. decyzja „z warunkami”).

Dodać jednak należy, że stanowisko organu współdziałającego określające warunki realizacji przedsięwzięcia, uwzględniane w treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, nie stanowi zamiennika oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

W sytuacjach, o których mowa powyżej, tj. w przypadku decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach bez uprzedniej oceny oddziaływania na środowiska, oraz decyzji bez uprzedniej oceny oddziaływania na środowisko „z warunkami” mamy więc do czynienia z sytuacją, w której przeprowadzenie ponownej oceny stanowi rzadki, ale możliwy przypadek, w którym na wniosek inwestora przeprowadzana jest pierwszorazowo procedura oceny oddziaływania na środowisko⁴⁰. Wówczas postanowienie uzgadniające RDOŚ po raz pierwszy dla takiego przedsięwzięcia określa środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia. Wprawdzie można by uznać, bazując wyłącznie na wykładni gramatycznej, że określenie „ponowna” ocena odnosi się do postępowań, które przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach były objęte oceną oddziaływania, to jednak zauważyć należy, że dla przedsięwzięć z tzw. grupy II do pewnego stopnia procedura OOŚ jest realizowana na etapie selekcji (screeningu). Biorąc to pod uwagę, uznać należy, że w wybranych przypadkach ponowna ocena będzie występowała w sytuacji, gdy przy wydawaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie nastąpiła procedura pełnej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko⁴¹.

⁴⁰ E. Florkiewicz, A. Kawicki, *Postępowania administracyjne...*, s. 50–51.

⁴¹ Tak W. Radecki, *Ocena oddziaływania na środowisko* [w:] *Instytucje prawa ochrony środowiska. Geneza, rozwój, perspektywy*, red. W. Radecki, Warszawa 2010, s. 281. Tak również G. Dobrowolski, *Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach*, Toruń 2011, s. 84; Z. Bukowski, *Ponowna ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w polskim prawie* [w:] *Wybrane problemy prawa ochrony środowiska*, red. B. Rakoczy, M. Pchałek, Warszawa 2010, s. 42.

Patrząc z tej właśnie perspektywy, należy rozważyć znaczenie spójnika „lub” przywołanego w treści art. 72 ust. 4 zdanie pierwsze *in fine* u.u.i.ś. W tym przypadku wybór zasugerowany łącznikiem „lub” sprowadza się do alternatywy rozłącznej, tj. odpowiadającej wyrażeniu: „albo..., albo...” i dotyczy wyboru między dwoma wykluczającymi się alternatywami. Wprawdzie bowiem w toku postępowania wnioskodawcy przysługuje wyłączne prawo do kształtowania treści swojego żądania⁴², ale nie znaczy to, że może on korzystać dowolnie z podstawy prawnej tego żądania, które stanowi albo art. 72 ust. 1 u.u.i.ś., albo postanowienie z art. 90 ust. 1 u.u.i.ś. Oznacza to, że przepis 72 ust. 4 zdanie pierwsze *in fine* u.u.i.ś. nie obejmuje możliwości dokonania przez inwestora wyboru pomiędzy ustaleniem aktualności środowiskowych uwarunkowań z decyzji środowiskowej lub ustaleniem aktualności środowiskowych uwarunkowań postanowienia uzgadniającego RDOŚ, lecz określa podstawę prawną działania alternatywnie dla sytuacji, w której: a) uwarunkowania środowiskowe zostały określone w decyzji środowiskowej wydanej po przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko; b) środowiskowe uwarunkowania zostały określone wyłącznie w ponownej ocenie, gdyż decyzja środowiskowa ich nie zawierała.

Podsumowanie

Odpowiadając na postawione we wprowadzeniu pytania, należy uznać, że postępowanie w sprawie uznania, czy aktualne są warunki określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub w postanowieniu, o którym mowa w art. 90 ust. 1 u.u.i.ś., jest postępowaniem samoistnym procesowo, choć materialnie (przedmiotowo) powiązanych z postępowaniem głównym, tj. postępowaniem w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Biorąc w nim udział strony z postępowania głównego, które są zawiadamiane zgodnie z przepisami ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko, tj. poprzez obwieszczenia publiczne, gdy liczba stron przekroczy 10. Postępowanie to nie jest jednak postępowaniem w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 8 u.u.i.ś., nie toczy się więc ani z udziałem organizacji ekologicznych na zasadach określonych w jej art. 44 ust. 1 u.u.i.ś., ani z udziałem społecznym. Ponieważ nie jest postępowaniem w sprawie decyzji środowiskowej, postanowienie to nie jest też publikowane w BIP urzędu powołanego do obsługi organu właściwego do wydania tego postanowienia.

Merytorycznie w postępowaniu tym oceniane są jedynie dane przedłożone w ramach wniosku (informacje na temat stanu środowiska i możliwości realizacji warunków wynikających z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowienia), a argumenty pozwalające na uznanie, że nie są one aktualne, opierają się jedynie na okolicznościach relewantnych prawnie, jak ustanowienie formy ochrony przyrody czy uchwalenie (uchylenie, zmiana) planu miejscowego czy przyjęcie standardu ochrony akustycznej, bez merytorycznego badania stanu środowiska.

⁴² Wyrok WSA w Lublinie z dnia 15 listopada 2012 r., II SA/Lu 564/12, LEX nr 1241014.

Literatura

- Bukowski Z., *Ponowna ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w polskim prawie* [w:] *Wybrane problemy prawa ochrony środowiska*, red. B. Rakoczy, M. Pchałek, Warszawa 2010.
- Dembicki P., *Termin użyteczności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i możliwość jego przedłużenia*, „Prawo i Środowisko” 2016, nr 2.
- Dobrowolski G., *Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach*, Toruń 2011.
- Florkiewicz E., Kawicki A., *Postępowania administracyjne w sprawach określonych ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, seria: Zeszyty Metodyczne Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Warszawa 2009.
- Grudzińska I., Zarzecka J., *Zmiany w postępowaniach administracyjnych w sprawach ocen oddziaływania na środowisko*, Warszawa 2011.
- Gruszecki K., *Komentarz do ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, LEX/el. 2020.
- Haładyj A., *Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach a pozwolenie emisyjne (analiza wzajemnych zależności)*, „Państwo i Prawo” 2022, z. 7.
- Kosieradzka-Federczyk A., *Charakterystyka prawna wybranych aspektów decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach*, „Samorząd Terytorialny” 2013, nr 7–8.
- Matan A., *Ochrona praw reflexywnych w postępowaniu ogólnym administracyjnym* [w:] *Pozycja samorządowych kolegiów odwoławczych w postępowaniu administracyjnym*, red. C. Martysz, A. Matan, Kraków 2005.
- Młynarkiewicz Ł., *Zmiany w postępowaniach administracyjnych w sprawach ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko* [w:] *Prawo gospodarcze*, red. D. Wetoszka, Warszawa 2020.
- Otawski P., *Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach – relacja do innych decyzji w toku realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia* [w:] *Proces inwestycji budowlanych*, red. A. Plucińska-Filipowicz, M. Wierzbowski, Warszawa 2015.
- Radecki W., *Ocena oddziaływania na środowisko* [w:] *Institucje prawa ochrony środowiska. Geneza, rozwój, perspektywy*, red. W. Radecki, Warszawa 2010.
- Rakoczy B., *Zmiana decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach* [w:] *Oceny oddziaływania na środowisko w praktyce*, red. B. Rakoczy, Warszawa 2017.
- Wach P., *Ważność i przedłużenie decyzji środowiskowej* [w:] P. Wach, D. Kałuża, M. Płoszka, R. Robaszewska, *Decyzje środowiskowe*, Warszawa 2015.

Streszczenie

Anna Haładyj

Postępowanie w sprawie przyjęcia stanowiska, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowieniu, o którym mowa w art. 90 ust. 1 ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko – analiza procesowa i przedmiotowa

Celem artykułu jest określenie charakteru prawnego oraz analiza przedmiotowa postępowania w sprawie przyjęcia stanowiska, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone

w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowieniu, o którym mowa w art. 90 ust. 1 ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko. Postanowienie to jest wydawane po pięciu latach od uzyskania przez decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach waloru ostateczności i zmierza do ustalenia, czy nadal istnieje możliwość przedłożenia tej decyzji jako załącznika do wydania „decyzji wykonawczych” z art. 72 ust. 1–1b ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko. W opracowaniu postawiono tezę, że przedmiotowe postanowienie zapada w postępowaniu odrębnym od postępowania w sprawie zmiany decyzji środowiskowych, nie zawiera komponentu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, a przesłanki, którymi kieruje się organ, bazują jedynie na weryfikacji kwestii formalnoprawnych, bez komponentu merytorycznego badania stanu środowiska.

Słowa kluczowe: decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, aktualność warunków realizacji przedsięwzięcia, upływ czasu a skuteczność decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, przedłużanie ważności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, użyteczność decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Summary

Anna Haładyj

The procedure for adopting the an approval decision that the conditions of the project specified in the decision on environmental conditions or the decision referred to in Art. 90 sec. 1 of the Environmental Impact Assessment Act

The aim of the article is to determine the legal nature and the subject of the procedure for adopting the an approval decision that the conditions of the project specified in the decision on environmental conditions or the decision referred to in Art. 90 sec. 1 of the Environmental Impact Assessment Act are still valid. The approval decision is issued 5 years after granting the decision on environmental conditions and aims to determine whether it is still possible to submit this decision as an appendix to the issuance of „development consent”. The study puts forward a thesis that the approval decision in question is made in a procedure separate from the procedure for amending environmental conditions, does not contain a component of the environmental impact assessment procedure, and the premises followed by the authority are based only on the verification of formal and legal issues, without the substantive component of the study the state of the environment.

Keywords: decision on environmental conditions, timeliness of the conditions for implementing the project, the passage of time and the effectiveness of the decision on environmental conditions, extending the validity of the decision on environmental conditions, usefulness of the decision on environmental conditions.